

Vossen mogen niet meer afgeschoten worden

Weidevogels Eemland in groot

Alle inspanningen van vrijwilligers en boeren van Collectief Eemland de afgelopen jaren om de weidevogel in stand te houden, zijn mogelijk voor niets geweest. Door het besluit van de rechtbank dat vossen niet meer mogen worden afgeschoten in de provincie Utrecht, dreigt een lege polder. „Een vos vreet alles op wat op zijn weg komt”, weet gebiedscoördinator Wilhelm Bos. In 2020 werden er maar liefst 98 vossen gedood in Eemland. Vorig jaar stond de teller op 86.

Peter Frans Heinen

Wilhelm loopt al van jongs af aan in de polder, zoals heel veel mensen toentertijd. „Tegenwoordig zitten de meesten liever op hun iPad of telefoon. Vroeger kwam je van school, laarzen aan en hup de polder in. Ik woonde in de hofjes en hoefde maar de wetering over te steken en ik was er. We deden slootje springen, visjes vangen en eieren zoeken. Dat was heel leuk.” Van zijn vader en opa leerde hij het zoeken naar Kievitseieren. „Op een gegeven moment word je wat ouder en dan is het als 16-jarige ook wel leuk om de eieren te verkopen. Met de eitjes die ik vond, ging ik naar dokter Treffers. In het begin kreeg je er fl. 1,25 (zo'n € 0,60) voor. Later in het seizoen werd het bedrag wel minder. Hoe meer eieren er lagen, hoe lager de prijs werd, maar het was bij elkaar toch wel een leuk zakcentje. Zo leer je dus heel goed naar eieren zoeken.”

Door trouwen, huisje-boompje-beestje en werk raakte de polder een tijdje uit beeld, maar het bloed kroop bij Wilhelm waar het niet gaan kan. Hij sloot zich aan bij weidevogelwerkgroep De Marel, één van de vier weidevogelwerkgroepen in Eemland. „Je krijgt een paar boeren toegewezen en kan dan op hun weilanden nesten van weidevogels gaan zoeken. In die tijd was het al verboden om eieren te rapen. Bij de nesten worden nu stokken gezet zodat de boer eromheen kan maaien. Dat doe ik al weer een heel poosje. Ook mijn vader en mijn zoon zijn actief.”

men' tot gebiedscoördinator van Collectief Eemland. Hij schreef mee aan een plan en vanuit de overheid kwam geld beschikbaar voor weidevogelbeheer. „Heel veel boeren zijn hierdoor in de loop der jaren mee gaan doen. In het begin hadden we 1.500 hectares en nu zitten we al boven de 2.500. Ook hebben we steeds meer plas-drasgebieden en boeren die hun percelen later maaien. Ondertussen wordt een kwart van het land later gemaaid.”

LIEFHEBERIJ

Bos benadrukt dat boeren vooral meedoen, omdat de weidevogels ze na aan het hart liggen. Ze krijgen hiervoor ook geld. „Mensen zeggen 'ze krijgen subsidie', maar dat is niet waar. De boeren krijgen een onkostenvergoeding voor gedeelde inkomsten. Ze gaan later maaien om de weidevogels de kans te geven te broeden en hun jongen groot te brengen. Wanneer ze later maaien hebben ze mindere kwaliteit gras.” Minder eiwit-

ten betekent minder melk en als gevolg daarvan minder inkomen. „De boeren verdienen niks aan het beschermen van de weidevogels. Sterker nog: de prijzen voor de compensatie zijn bepaald in 2015 en we zitten nu in 2022. Daar zit geen enkele correctie op voor de inflatie. Eigenlijk moet er geld bij. Een aantal boeren zegt: 'als ik het aan de boekhouder vraag, zegt hij: 'je moet ermee stoppen.' Het is ook een soort van liefhebberij. De boer wil in de polder ook Kieviten en grutto's om zich heen hebben. Je gaat niet zomaar over een nest heen rijden als je weet dat het er ligt.”

Tachtig vrijwilligers sporen in Eemland de nesten op, zodat de boeren eromheen kunnen maaien. „In 1980 was het overigens alleen maar het nest opsporen, maar vervolgens kreeg je jongen lopen. De boer ging maaien en dus schoot je nog niks op. Nu willen we dat jongen groot worden en worden bepaalde percelen later gemaaid, zodat de jongen een goede kans hebben om groter te worden.”

Toch is dat niet bij iedereen bekend die in de polder komt. „Mensen zien in de polder de boer maaien en denken dat de aanwezige weidevogels gedood worden. Ik hoor zelfs van boeren dat ze af en toe een middelvinger krijgen, terwijl de vogels weg zijn of in de later maaien percelen of in

de plas-drasgebieden zitten. Dat laatste doen ook heel veel boeren. We hebben negentig boeren die meedoen. We hebben nu 95 greppels onder water staan met een plas eromheen.” Uit onderzoek van de Universiteit van Wageningen is gebleken dat daar vijf keer meer weidevogels zitten dan bij vergelijkbare percelen. „Het trekt enorm veel weidevogels aan. De boeren maaien pas op 15 juni zodat de jongen een grote kans hebben om groot te worden. Dat is de grote kracht van het agrarische weidevogelbeheer.” Nog meer toekomst voor de weidevogels ziet hij als het weidevogelbeheer een verdienmodel voor de boer wordt. „Op het moment dat dat gaat gebeuren, gaan er nog meer boeren meedoen. Dan is er ook veel meer mogelijk. Wij hebben jaarlijks de beschikking over ongeveer één miljoen euro. Dat gaat allemaal naar de boeren toe. Geef ons twee miljoen euro en dan kan je de vergoedingen verhogen en gaan de boeren eraan verdienen. Dan hoeven ze bijvoorbeeld ook minder koeien te melken voor hetzelfde inkomen. En dan gaat er écht wat veranderen.”

SUBSIDIE

Collectief Eemland heeft voor het weidevogelbeheer een subsidie van 1,3 miljoen euro ontvangen. „Daar zijn we heel blij mee.” In 2017 heeft de staatssecretaris in totaal 9 miljoen euro beschikbaar gesteld aan de 40 collectieven voor de inrichting van het landschap voor de weidevogels. De collectieven moesten allemaal een plan schrijven en dat werd beoordeeld met punten.” Collectief Eemland eindigde op de tweede plaats en ontving 7 ton. „Toen bleek dat er nog geld over was. We hebben weer een plan ingediend en kregen recent nog eens 6 ton.”

Voor de eerste openstelling zijn vossenrasters, pompen voor plas-dras en drones aangevraagd en bomen in de polder weggehaald. Collectief Eemland beschikt tegenwoordig bij het zoeken naar nesten over vijf zeer geavanceerde

drones (kosten € 26.000,- per stuk). „Het voordeel van deze drones is dat ik die kan programmeren. De drone maakt een vliegplan en gaat dan in banen het hele perceel afvliegen.” Daarna leest Bos de drones uit met speciale software die het collectief het afgelopen jaar heeft laten maken en zo komen alle nesten in beeld. „Mensen kunnen niet alles zien. Zeker later in jaar als het gras zo hoog wordt. Het is heel moeilijk om aan het eind van het seizoen die nesten te vinden. Op een perceel hadden vrijwilligers twintig nesten gevonden, maar met de drone hebben we er nog enkele nieuwe nesten kunnen vinden.”

Binnen de tweede subsidie zijn weer een aantal pompen aangevraagd en wordt tevens ingezet op kruidenrijk grasland. „We willen al het kruidenrijke grasland - bij elkaar 200 hectare - gaan bemonsteren. Hoe ziet de aarde eruit qua pH (zuurtegraad)? Daarna gaan we de grond omploegen en voegen we er kalk en steenmeel aan toe, zodat de omstandigheden optimaal zijn voor de kruiden. Vroeger als je door de polder reed was de polder geel van de paardenbloemen en vervolgens paars van de pinksterbloemen. Nu is alles groen. Door bemesting groeit er bijna geen ander plantje meer. Kruidenrijke percelen trekken insecten aan en de jonge weidevogels hebben dat nodig als voedsel.” Een deel van de weilanden in Eemland wordt als het aan het collectief ligt weer net zoals vroeger. „De burger die daar rondfietst ziet dan niet alleen maar die 'groene woestijn.’”

VOSSEN

In de Eempolder zaten vorig jaar bijna 1.800 broedparen van met name Kievit, tureluur, grutto en scholekster. „Daarmee scoort Eemland zeer goed. Vanaf 2011 was er een daling het aantal weidevogels te zien, maar sinds de start van het weidevogelbeheer 2016 zien we een langzame groei.” Landelijk gaat het evenwel jaarlijks vijf procent achteruit met de weidevogel. Dat heeft volgens

De Eempolder is zeer in trek bij de weidevogels. Vorig jaar zaten er bijna 1.800 broedparen.

Na diverse functies is Wilhelm inmiddels 'opgeklom-